

MEGAVAT

INTERNA REVILJA

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1007 LJUBLJANA

POGOVOR Z DIREKTORICO
STROKOVNE SLUŽBE ZA
VARSTVO OKOLJA, GŽS

NOVI PLINSKI
REGULACIJSKI POSTAJI

PRESTAVITEV VROČEVODA
IN PAROVODA

Leto 2020 nas je znova opomnilo, da nič ni samoumevno.

Drage sodelavke in cenjeni sodelavci!

Ko takole (pod »prisilo« urednice Megavata) razmišljam, kaj bi vam za letos malega napisal, poudaril, me vihar misli ustavi. Preveč je ...

Bo konec sveta? Ne bo!

Se bomo popolnoma odtujili drug od drugega? Verjamem, da ne!

Se bomo finančno zlomili? »Mi«, država, svet? Ne, »mi« smo zakon!

Bomo izpeljali vse, kar smo si zadali za letos? Bomo, gremo naprej, sicer z rahlim zamikom!

Smo izkoristili vse priložnosti? Filozofsko vprašanje ...

Kdaj bom spet jadral po odprtih morjih, kjer najdem svoj mir, svoje trenutke sreče med nebom in morjem? Verjamem, da bom!

Ko si, kjer si, preprosto moraš biti prisoten. Še posebej takrat, ko se zaveš, da nečemu ne moreš ubežati. In še posebej ne tistemu, na kar kot človek nimaš nobenega vpliva, nad čemer nimaš moči. Takšni trenutki te najbolj definirajo, izoblikujejo, utrdijo in obenem mehčajo. Predvsem pa ti omogočijo, da spoznaš lastne meje in razsežnosti. Ponudijo ti možnost za spremembo, priložnost, da rasteš, da si boljša oseba ...

V letih, odkar sem z vami, sem doživel več takih trenutkov. In hvaležen sem za vsaj trenutek, ki mi je dal priložnost za spremembo.

Leto 2020 je bilo posebno leto. Drugačno leto. Izredno leto. Leto ukrepov. Leto, ko se je (skoraj) zlomil naš zdravstveni sistem. Leto, ko je ves svet v primežu držala bolezen. Leto, ki si ga bo želela večina čim prej pozabiti.

A je bilo tudi leto, ko je Energetika Ljubljana najbolj upravičila naziv zanesljivega in varnega dobavitelja toplote, elektrike in zemeljskega plina in s tem skrb za svoje uporabnike. Leto, ko so kljub pandemiji stekla potrebna dela v okviru največje investicije v zgodovini naše družbe. Leto, ko smo uspeli v novi krožnogospodarski praksi povezati energetiko in farmacijo. Leto, ko smo se uspeli prilagoditi novim okoljskim zahtevam po znižanju mejnih emisijskih vrednosti. Leto, ko smo začeli z aktivnostmi na strateških projektih, ki bodo v prihodnosti omogočili še višjo kakovost bivanja v Ljubljani. Leto, ko smo si prizadevali v največji možni meri skrbeti za zdravje zaposlenih in bili pri tem uspešni. Hvala vsakemu posebej.

Leto 2020 zato ne bomo odpihnili v prah zgodovine, ampak ga bomo šteli kot leto, ko smo (si) dokazali, da zmoremo tudi trenutke, na katere nimamo vpliva, razumeti in sprejeti kot priložnost.

Šteli ga bomo tudi kot leto, ko smo se kot človeštvo ponovno (na)učili, da nič na tem svetu ni samoumevnega. Še najmanj življenje in skrb za sočloveka.

Spoštovani vsi, želim vam vesele božično-novoletne praznike in zdravo leto 2021.

Samo Lozej

 energetika ljubljana

Interna revija MEGAVAT

izdaja

ENERGETIKA LJUBLJANA, d. o. o.

Verovškova ulica 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • **Člani:**

Doris Kukovičič, Sara Bavdek, Rechelle Narat, Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar, Štefan Šimunič, Primož Škerl, Tadej Kaluža, Herman Janež, Boštjan Kocijan • **Fotografija na naslovnici:** Peter Kališek • **Karikature:** Sabina Goršič • **Produkcija:** Vela d.o.o. Ljubljana •

Elektronski naslov uredništva:
megavat@energetika-lj.si

Kljub izrednim razmeram se trudimo biti uspešni

SARA BAVDEK

Izredne razmere, ki vladajo v Sloveniji, so zelo okrnile dogodke in dogajanje, češar smo bili v zadnjih mesecih leta običajno vajeni. Odpovedan je bil eden večjih dogodkov sejem DOM+, ki se ga že tradicionalno udeležimo novembra, udeležiti se nismo mogli niti manjših dogodkov. V skrbi za obstoječe in nove odjemalce smo se osredotočili na druge kanale in področja, kjer je dostop do odjemalcev še vedno mogoč.

Skrb za odjemalce vedno na prvem mestu

Tudi tokrat smo ponovno dokazali, da je skrb za naše odjemalce na prvem mestu, saj smo olajšali precej postopkov, ki jih odjemalci lahko izpolnijo prek obrazca za povpraševanje kar na naši spletni strani. V postopkih, kot sta direktna bremenitev in elektronski račun oziroma kjer zakonodaja to dopušča, smo pohitrili proces na tak način, da odjemalcu ni potrebno podpisovanje dokumenta v .pdf obliki, temveč zadostuje izpolnjen obrazec, ki ga odjemalec odda. Zelo ponosni smo na številke, ki jih povzemamo ob koncih meseca, saj se je število povpraševanj v zadnjem obdobju precej povečalo. V času pred objavo spletnega obrazca (približno pred letom in pol) smo mesečno prejeli povprečno 14 spletnih povpraševanj, meseca oktobra 89 povpraševanj, novembra pa 91. Največ povpraševanj smo dobili za prej omenjeni storitvi, veliko zani-

V sprejemni pisarni smo vzpostavili tudi elektronsko podpisovanje dokumentov.

manja je bilo tudi za možnost priključitve na plinovodno omrežje.

Zaradi onemogočenih dogodkov, kjer imamo običajno stik z odjemalci, je najenostavnejši način komunikacije z obstoječimi odjemalci račun, ki ga prejmejo za naše storitve, s potencialnimi odjemalci pa družbena omrežja in tiskani mediji. Storitve, ki jih odjemalcem nudimo, pogosto predstavljamo na zadnji strani računov, kar se je izkazalo za uspešno. Aktivni smo tudi na družbenih omrežjih, kjer oglašujemo Klub Zvestoba ogreva, storitve, pogosto objavimo tudi zanimivosti ali novosti. Kazalniki, ki jih mesečno spremljamo, so

pokazali, da so tudi tovrstni kanali uspešni. Veliko ljudi pa še vedno prisega na tiskane medije, zato smo decembra objavili oglas za plinski kotel »na ključ«. Tudi to oglaševanje se je izkazalo za uspešno, vendar so prodajni službi onemogočeni obiski strank, zato končni uspeh oglaševanja še ni znan.

Zadnje tri mesece so bile našim odjemalcem, kot že običajno, na voljo akcijske cene zemeljskega plin in električne energije, akcija Zelena elektrika, posebej smo razvajali tudi člane Kluba Zvestoba ogreva. Novost leta 2020 je tudi elektronsko podpisovanje dokumentov v Sprejemni pisarni, o čemer je tekla beseda že v prejšnjem članku Megavata.

Kaj sledi v novem letu?

Želimo si, da bi se situacija umirila in se bomo lahko vrnili v ustaljene tirnice. V to zagotovo sodijo dogodki, kjer se je naša udeležba vsakič izkazala za uspešno. Še naprej se bomo trudili nuditi vedno ugodne cene vseh energentov, nadgrajevali bomo vse poti in kanale, po katerih imajo stranke kontakt z nami, skrb za zadovoljne uporabnike bo tudi v novem letu na prvem mestu.

Največjo novost v naslednjem letu pripravljamo ravno na področju, kjer imamo kontakt z obstoječimi odjemalci, več o tem pa v naslednjem prispevku Megavata v letu 2021.

Vabimo vas, da vse novice in ugodnosti spremljate na naši spletni strani www.bivanjudajemoutrip.si in veseli bomo vaših mnenj ali morebitnih predlogov za še dodatno izboljšanje uporabniške izkušnje.

Skrb za uporabnike je vedno na prvem mestu, zato smo zanje olajšali več postopkov.

MEGAVAT

»Ne smemo ne odnehati ne obupavati.«

Antonija Božič Cerar, direktorica Strokovne službe za varstvo okolja na GZS

POGOVARJALA SEM SE IRENA DEBELJAK

Na kaj pomislite ob besedni zvezi »Varstvo okolja«? Verjetno na podnebne spremembe, o katerih se kar naprej govori, za tem morda na vaš prispevek k izboljševanju stanja okolja, na ravnanje z energijo ali odpadki ... Prepričana sem tudi, da kateri izmed sodelavcev pomisli tudi na avtorico tega prispevka in na »nejevoljo«, ki mu jo povzročim s kakšno e-pošto, v kateri navajam nove in nove okoljske zahteve, ki sem jim moramo kot družba prilagoditi. Veliko manjša verjetnost pa je, da pomislite na to, da se je v enem letu in pol pripravila že tretja verzija sprememb Zakona o varstvu okolja ali pa, da imamo več kot 500 predpisov v obliki uredb, direktiv in drugih dokumentov ... Področje varstva okolja ima za energetske dejavnosti ogromno področij, kot so zrak, vode, odpadki, hrup ..., ki se odražajo v zahtevah tako posameznih predpisov kot v odločbah in dovoljenjih, ki jih moramo striktno in dosledno upoštevati. Pri tem nam je v pomoč tudi strokovna služba za varstvo okolja na Gospodarski zbornici Slovenije, zato smo k pogovoru povabili direktorico službe, Antonijo Božič Cerar.

Z odhodom Janje Leban ste obuli njene čevlje in postali direktorica Strokovne službe za varstvo okolja (SVO) na GZS. So vam udobni? Se bile za vas velike spremembe?

Na GZS sem prišla, ko je postala služba za varstvo okolja samostojna enota pred skoraj 19 leti, tako da zelo dobro poznam vsebino dela, še posebej, ker sem pred prihodom na zbornico pridobivala izkušnje na Ekoskladu in v gospodarstvu. V tem času pa sem ves čas sodelovala z GZS. Imam občutek, da je v moje delo večje spremembe vnesla epidemija covid-19 kot sprememba delovnega mesta. Rada imam svoje delo in v veselje mi je sodelovati s strokovnjaki, ki pokrivajo področje varstva okolja v gospodarstvu. Torej lahko ugotovim, da so čevlji udobni.

Leto 2020 se je zaradi pandemije novega koronavirusa malodane obrnilo na glavo ... A kljub temu se sprejemanje sprememb uredb, pravilnikov in zakonov ni ustavilo. Prav tako se je pripravil Nacionalni program varstva okolja, ki je bil v sprejemanju od leta 2017 in je prejšnji prenehal veljati že pred več kot desetimi leti. Kako ocenjujete sprejete dokumente in kako doseganje zahtev v njih glede na trenutno stanje v gospodarstvu?

V dobrem letu in pol so bile objavljene kar 3 različice sprememb Zakona o varstvu okolja in prav toliko različic sprememb uredb o embalaži in odpadni embalaži. Končna sprememba zakona je bila sprejeta in objavljena 2. novembra letos, na konč-

no različico uredbe o embalaži in odpadni embalaži pa še čakamo, ker je v postopku notifikacije v EU. Odgovorni za ravnanje z okoljem v podjetjih se včasih že sprašujejo, ali se je še sploh smiselno vključevati v javne razprave okoljskih predpisov, saj imajo nemalokrat občutek, da se njihove pripombe ne upoštevajo.

”Odgovorni za ravnanje z okoljem v podjetjih imajo nemalokrat občutek, da se njihove pripombe ne upoštevajo ...”

Pri implementaciji Direktive o odpadkih iz leta 2018 v Uredbo o odpadkih je bilo s strani nekaterih zainteresiranih strani čutiti napore, da bi otežili prehod v krožno gospodarstvo. Povezovanje z nami, gospodarstvom, vam pogosto očitajo, pa vendarle menim, da brez nekih strokovnih argumentov ... Kje vidite rešitve oz. priložnosti za trajnostne rešitve in dobre krožnogospodarske prakse?

Vse zahteve iz spremembe direktive o odpadkih iz 2018 še niso bile prenesene v naš pravni red. Na ministrstvu za okolje in prostor so tako napovedali, da nas v prihodnjem letu čaka sprejem čisto novega zakona o varstvu okolja: ZVO-2. Napredek vidim v odprtem sodelovanju in zaupanju med različnimi deležniki za podporo in hiter prenos inovacije in krožnih rešitev. Ne smemo ne odnehati ne obupavati.

Kako gledate na reševanje problematike odpadkov, predvsem glede gorljivih nerekiclabilnih ostankov komunalnih odpadkov. Trenutno je v pripravi Uredba o opravljanju obvezne državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Kje vidite prednosti in kje slabosti sežiganja le-teh?

Statistika nastajanja komunalnih odpadkov nakazuje, da povprečna štiričlanska družina proizvede letno okoli 2 toni odpadkov. Na področju predelave odpadkov je Slovenija močno odvisna od tujine. S kitajsko zaporo na področju odpadne plastike postaja tudi v tujini obstoječa infrastruktura za njeno predelavo vse bolj zasičena, ravnanje z odpadki pa vse dražje. Prav je, da za svoje odpadke poskrbimo sami, še posebej, ker so rešitve tehnično preverjene in usklajene tudi z najzahtevnejšimi okoljskimi standardi z vidika morebitnega vpliva na okolje.

Zakaj menite, da je prav na področju okoljske zakonodaje tako veliko predpisov in da se jih večkrat spreminja? Je mogoče kriv perfekcionizem? Organizacije komajda nekaj implementirajo, že jih čaka nov sveženj sprememb ali novosti

... Pri tem je seveda ključno tudi vaše delo, dobro in ažurno informiranje. Menite, da to poteka dobro ali bi kaj izboljšali, spremenili?

Z vidika predpisov, ki urejajo področje varstva okolja, moramo vedno imeti v mislih, da je to relativno novo področje, ki je doživelo velik razmah v zadnjih petdesetih letih. V skoraj pol stoletja se je varstvo okolja razvilo v eno glavnih, z objavo Evropskega zelenega dogovora pa morda celo poglavitno politiko EU. Obsežna okoljska zakonodaja šteje že več kot 500 različnih predpisov v obliki uredb, direktiv in drugih dokumentov. Ti dokumenti se neprestano posodabljajo, njihove vsebine in zahteve pa poglobljajo in širijo.

Področje je še posebej zahtevno, ker mora oblikovanje dobih novih predpisov temeljiti na razumevanju okoljskega problema, možnih tehnoloških in pravnih rešitev. Področje je zelo multidisciplinarno. Včasih se zgodi, da vsi uporabljamo iste besede in pojme, a vendarle vsakdo govori svoj jezik.

Na GZS si želimo, da bi bila sprejeta okoljska zakonodaja razumljiva, nedvoumna in praktično izvedljiva. Taka pa lahko postane le, če podjetja še pred sprejetjem novih zahtev prepoznajo, kako bi te lahko vplivale na njihovo poslovanje in opozorijo, kdaj so kakšne zahteve v praksi težko izvedljive ali nesmiselne. Ker gre nemalokrat za popolnoma nove rešitve, ni vedno lahko predvideti vseh posledic, ki jih ima lahko nov predpis v praksi, in so potrebni popravki, spreminja se stanje tehnike, zakonodaja na ravni EU, zato ni čudno, da se na področju okoljske zakonodaje kar naprej nekaj dogaja.

Kdaj ocenjujete, da bo sprejet nov Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)? Ali menite, da bo lahko pridobivanje okoljevarstvenih dovoljenj po novem integralnem postopku, ki je opredeljen v Gradbenem zakonu s spremembami, bolj učinkovito ali pa bo le še nov zakon, ki bo vlekel to t.i. rdečo nit dolgotrajnosti postopkov še naprej?

Nov ZVO-2 je napovedan v 2021. Je pa res, da je bil napovedan že v prejšnjih letih in smo vendarle le dočakali samo popravke oziroma spremembe ZVO-1, kjer smo s spremembami že pri črki j. Prvi odzivi podjetij, ki so v različnih postopkih pridobivanja dovoljenj, kažejo na pozitivne premike, kar lahko delno pripišemo integralnim postopkom, delno spremembam zakonodaje na področju presoje vplivov na okolje in tudi velikega truda Agencije RS za okolje, kjer so vse svoje razpoložljive sile usmerili v pospešitev postopkov.

Nekako se mi zdi, da ostajamo pri enakih problematikah že vrsto let, ena izmed njih je tudi priprava Izhodiščnih poročil, ki so ključne za spremembo okoljevarstvenih dovoljenj IED zavezancev (op.a.: Industrijska emisijska direktiva). V pri-

Antonija Božič Cerar

pravi je bilo že več predlogov, s katerimi bi nam zavezancem nekako finančno in časovno skrajšali postopke, pa vendarle (ali pa se mi samo zdi) samo stopamo na mestu?

”Z vidika predpisov, ki urejajo področje varstva okolja, moramo vedno imeti v mislih, da je to relativno novo področje, ki je doživelo velik razmah v zadnjih petdesetih letih.”

Obstoječi uredbi IED morajo slediti podjetja in ARSO kljub temu, da se tako MOP kot ARSO in tudi gospodarstvo zavedajo, da odstopa od navodil EU, da je ponekod tudi tehnično nesmiselna ter podjetjem povzroča nepotrebne stroške in podaljšuje roke izdaje okoljevarstvenih dovoljenj. GZS že od junija 2015, ko je bila uredba v javni obravnavi, opozarja na problematiko izhodiščnih poročil. V sodelovanju z ARSO je GZS izvedla veliko aktivnosti za prenos znanja in tudi razjasnitev zahtev uredbe, vendar po petih letih lahko ponovimo le, da je nujno potrebna sprememba uredbe in morebiti tudi zakona v skladu s pridobljenimi izkušnjami in

znanjem ARSO in gospodarstva na tem področju. Uredbo smo vključili tudi v letošnje predloge GZS za debirokratizacijo pri vladni komisiji.

V začetku tega leta, natančneje v času javne razprave zadnjega predloga Nacionalnega Energetskega in Podnebnega Načrta RS ste se na GZS odločili za okrepitev prepoznavnosti vaših stališč v medijih in javnosti. V ta namen je bil ustanovljen Strateški svet za okolje. Kaj so bili ključni razlogi zanj in kakšna je sedaj njegova vloga?

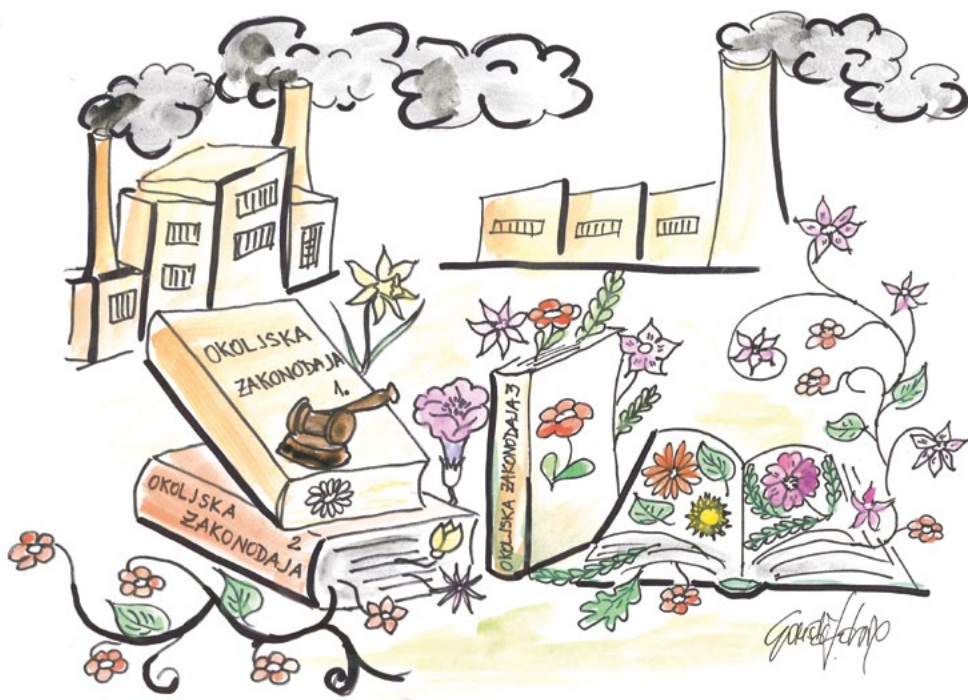
Strateški svet za okolje GZS daje delu strokovne službe in tudi GZS dodatno težo in legitimiteto, saj potrjuje, da naše delo in zahteve sledijo problematiki, ki jo podjetja dejansko zaznavajo v slovenskem poslovnem okolju in nam daje podporo pri zastopanju stališč go-

spodarstva tako v dialogu z ministrstvi, kot tudi ko predstavljamo ta stališča širši javnosti.

Vprašanjem o epidemiji, ki nas ima v primežu že skoraj celo leto, se ne moremo izogniti. Nekako se mi zdi, da bi to leto vsi najraje pozabili. Kako je vaša služba prilagajala delo in usklajevala aktivnosti ter kako je vplivala na vas osebno?

Po zastoju dogodkov, ki je bi zaznaven ob prvem valu, smo zdaj dočakali celo poplavo različnih konferenc, delavnic itd. v digitalni obliki, da je temu kar težko slediti. Letos smo prvič organizirali okoljski dan gospodarstva v digitalni obliki in smo izkoristili možnost sodelovanja mednarodnih predavateljev iz cele Evrope. Tisti, ki so že sodelovali s predavanji na spletnih dogodkih, gotovo lahko pritrdijo, da manjka stik s poslušalci in da vse deluje nekoliko klinično. Z vse boljšim obvladovanjem digitalnih oblik sestajanja ugotavljamo, da je sestankov vse več. Včasih odpreš kalendar in ugotoviš, da jih imaš več načrtovanih naenkrat. (smeh). Gotovo bodo digitalne oblike sodelovanja postale stalnica prihodnosti, vsekakor pa se vsaj na GZS veselimo sproščanja ukrepov in možnosti neposrednih stikov.

MEGA.VAT

Okoljska zakonodaja šteje že več kot 500 različnih predpisov v obliki uredb, direktiv in drugih dokumentov.

Ni izgovorov za upoštevanje ciljev EU

IRENA DEBELJAK

Letošnje leto smo se vsi bolj ali manj uspešno spopadali najprej s prvim valom epidemije zaradi SARS-CoV-2, ko nas je še siloviteje zadel drugi val. Kljub temu, da se je vlada bolj ali manj ukvarjala z ukrepi, ki bi zajezili širjenje virusa, so bili v tem letu izdani novi Zakoni, Uredbe, programi ..., ki jih bomo morali implementirati v delovanje naše družbe. Prav konec leta mineva tudi že pet let od podpisa zavez v Pariškem sporazumu. Kako smo bili uspešni oziroma neuspešni, je rezultat podoben kot pri ukrepih proti koronavirusu. Vsaj za moj okus, ker ni dovolj samo statistika podatkov brez neke detaljne analize. Podnebna kriza nas spremlja že dlje časa, a tudi pri pandemiji še ni na vidiku nekih dobrih rezultatov.

Spremembe ZVO-1j

Čeprav se že dolgo pripravlja Zakon o varstvu okolja (ZVO) številka 2, ki je bil v javni obravnavi že leta 2017, pa se je konec oktobra 2020 zaradi krajših postopkov sprejela samo sprememba ZVO-1j. Sprejem

ZVO-1j je bil nujen, ker je moral vnesti tudi spremembe sistema trgovanja (EU-ETS) s pravicami do emisije toplogrednih plinov (CO2 kuponi), ki jih zahtevajo »nove« Direktive EU na tem področju.

Brezplačni emisijski kuponi za obdobje 2021-2025

Naša družba je za podelitev brezplačnih kuponov konec junija 2019 vložila vlogo z izhodišnimi podatki za obdobje 2014-2018 (NIMS) ter opise vseh postopkov, kakorkoli vezanih na izhodiščne podatke, da bi za obdobje 2021-2025 lahko dobila brezplačne kupone, tako kot jih je imela za obdobje 2013-2020.

Čeprav v letu 2019 (vsaj tako pravijo) še ni bilo epidemije covid-19, je komisija EU očitno imela simptome, ki so ji preprečevali pravočasen sprejem delegirane Uredbe 2019/331 o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev pravic do emisije. Le-ta je bila objavljena v Uradnem listu EU šele konec februarja 2019, naša država pa jo je v svoj pravni red prenesla šele konec maja 2019. Mi kot upravljalci smo morali najprej vse skupaj dobro našteudirati in pripraviti podatke NIMS ter druge zahtevane zapise. Celotno dogajanje je bilo zelo stre-

sno in je bilo včasih podobno stanju, ki ga imamo danes, ko ukrepi proti širjenju virusa ne delujejo najbolj učinkovito. Zapisniki, sestanki, ravni dejavnosti (beri proizvodnja toplote), usklajevanje glede merilnikov vroče vode v povezavi s skladnostjo merilnikov z MID, ki je od 1. 1. 2021 eden od pogojev za pridobitev brezplačnih emisijskih kuponov. Tudi tolmačenje zahtev komisije EU ni tako enoznačno, predvsem, ker industrija in energetika ne sodelujeta pri sami pripravi le-teh in včasih ne moreš teorijo spraviti v prakso. Kot primer lahko navedem razlike med bruto proizvedeno električno energijo in neto proizvodnjo le-te. Tako smo morali v nadaljevanju tudi naše podatke, ki smo jih v okviru tako imenovanih NIMS dajali v pregled na MOP, še dopolniti in obrazložiti.

Za pridobitev brezplačnih kuponov smo poleg izhodiščnih podatkov dajali tudi metodologijo monitoringa emisij CO2. K že obstoječim zapisom vezanim na načrt monitoringa emisij TGP, ki vključujejo podatke o porabi goriv za proizvodnjo toplote in električno energijo, smo morali zapise dopolniti s podatki in postopki, vezanimi na proizvodnjo električne in toplotne energije, ki mora skladno z zahtevami zakonodaje temeljiti na merilnikih, skladnih z MID.

Tako bomo morali v februarju pred prihodom preveritelja pripraviti poročilo za leto 2020, ki bo temeljilo na zadnji Odločbi za izpuščanje toplogrednih plinov, prav tako pa tudi poročilo, ki bo temeljilo na metodologiji monitoringa emisij CO₂. Trenutno čakamo na obe odločbi; eno povsem novo, eno pa spremenjeno zaradi sprememb zakonodaje.

Spremembe ravni dejavnosti za brezplačne kupone

Raven dejavnosti se je v primerjavi z obdobjem 2009-2010, na podlagi katerih izhodiščnih podatkov so naši družbi bili z Odločbo podeljeni brezplačni kuponi, v obdobju 2013-2020 spremenila.

V ta namen je v pripravi tudi Uredba o izvajanju izvedbene Uredbe Komisije (EU) 2019/1842 o določitvi pravil za prilagoditev brezplačne dodelitve pravic do emisije zaradi sprememb dejavnosti.

Tako imamo sedaj tri ločene dejavnosti; dejavnost toplote razdeljeno na sektorje, ki so izpostavljeni tveganju premestitve emisij CO₂ (CL) in tiste, ki niso (non-CL) ter daljinsko ogrevanje.

Prej Uredba EU ni imela vključenega v podelitve posebne ravni dejavnosti - daljinsko ogrevanje, kar so sedaj dodali, čeprav smo vključevali t.i. prodajo toplote za sistem daljinskega ogrevanja pod toploto, ki je bila prodana t.i. sektorjem non-cl.

Vloge upravljavcev, ki smo jih oddali konec junija 2019, se še vedno pregledujejo pri Evropski komisiji, ki bo na podlagi le-teh podala referenčne vrednosti. Torej industrija in energetika, ki ne dosegata najboljših referenčnih vrednosti (povprečje najboljših 10 v posamezni dejavnosti v EU) tako pričakuje, da bodo izračuni, ki so sedaj dostopni v teh NIMS, zmanjšani še za največ 24 odstotkov.

Dejstvo je, da bomo brezplačne kupone dobili, koliko jih bomo dobili, pa bomo vedeli šele neke v drugi polovici 2021, ko bomo prejeli Odločbo o podelitvi brezplačnih kuponov za 2021-2025.

Tako nas čaka po sprejemu tako omejenjene Uredbe kot potrjenih novih načrtov metodologije spremljanja kar nekaj dela že v začetku naslednjega leta.

Okoljska zakonodaja se izjemno hitro spreminja, z njo pa se spreminja in tudi povečuje obseg birokracije.

Še več poročil

Pripraviti bomo morali dve poročili, iz katerih bo izhajala raven dejavnosti. In sicer za leto 2020 po že navedenih NIMS do leta 2020 in po teh, ki bodo začeli veljati po 2021 za leti 2019 in 2020. Namreč prav zdaj se oblikuje ta oblika poročanja, ki bo dostopna na spletni strani ARSO. Upajmo samo, da bodo zahtevani obrazci pridobljeni do konca januarja, da bomo lahko vse izpolnili pred prihodom preveritelja.

Naša družba bo zaradi ponovno novih oblik poročanja imela določene dodatne stroške, a kljub temu bo deležna brezplačnih kuponov. Če bodo stroški v korelaciji s pridobljenimi CO₂ brezplačnimi kuponi, pa bomo lahko spremljali v nadaljevanju.

Vsekakor je dobra ali pa slaba stvar povečanje oziroma zmanjšanje ravni dejavnosti. Če bomo na obeh enotah naše družbe povečali ravni dejavnosti za več kot 15 odstotkov glede na izhodiščne podatke (2014-2018), potem lahko pričakujemo, da bomo dobili več brezplačnih kuponov. To v preteklosti ni bilo možno, razen če je povečanju

ravni dejavnosti botrovala nova naprava. Zdaj pa je je opredeljeno, da zaradi povečanja toplote za več kot 15 odstotkov, naša družba v primerjavi s povprečno proizvodnjo toplote v obdobju petih let, ki so v NIMS, lahko dobi več brezplačnih kuponov. Žal pa v primeru zmanjšanja tudi izgubi. In za odvzem podeljenih kuponov s strani EU je bilo urejeno tako, da smo dobili novo odločbo. Zdaj pa je v Uredbi o 2018/1842 dodatno zapisan način vračila presežka le-teh. V 15 dneh je treba presežek nakazati na register Unije.

Pariški sporazum teče, a kot pravijo okoljevarstveniki, so politiki k temu pristopili s figo v žepu. In kdo bo imel najboljši izplen glede tega? Po vsej verjetnosti država, ki prodaja emisijske kupone, ki jih je dobila, sicer za namene podnebne sklada ... Koliko bo trgovalni mehanizem EU-ETS vplival na izboljšanje podnebne odtisa, pa bomo verjetno spremljali tako, kot bomo spremljali učinke cepiva proti covidu-19.

Podeljeni brezplačni emisijski kuponi

Novi plinski regulacijski postaji

TADEJ KALUŽA

V distribucijskem sistemu zemeljskega plina na območju MOL in primestnih občin, v katerih smo sistemski operater, je vključenih 28 plinskih regulacijskih postaj. V letošnjem letu smo v sistem vključili novi postaji in tako posredno izboljšali kakovost oskrbe naših odjemalcev z zemeljskim plinom.

Osnovna funkcija regulacijske postaje je regulacija oz. redukcija pritiska plina iz višjega-vstopnega na nižji-izstopni tlak. Poleg tega na skoraj vseh postajah, s katerimi upravljamo, poteka tudi merjenje različnih parametrov, ki omogočajo lažji pregled nad porabljenimi količinami, analiziranje hidravličnih razmer v sistemu ter učinkovitejši nadzor nad obratovanjem samega distribucijskega plinovodnega omrežja. Zaradi omenjenih funkcionalnosti merjenja in regulacije, so to merilno regulacijske postaje in ne »regulatorske«. Gre za napačen termin, ki se še dandanes pogosto uporablja in izhaja iz predpostavke, da so to le postaje z regulatorjem, ki je sicer eden ključnih elementov vsake regulacijske postaje.

Na 14-ih prevzemno merilno regulacijskih postajah ((M)RP) se izvaja prevzem in obračunska meritev zemeljskega plina v distribucijsko omrežje, poleg tega pa tudi t.i. »odoriranje«, pri čemer v plin dodajamo sredstvo THT, ki omogoča, da ga ob potencialnem uhajanju hitro zavonjamo. Vse ostale, vključno z novozgrajenimi postajama RS-17 RP Vrtača in RS-15 RP Jurčkova uvrščamo med sekundarne merilno regulacijske postaje. Gre za nizkotlačni regulacijski postaji, z dvema reducirnima in eno merilno linijo, kjer se izvaja regulacija tlaka z 1 bara na 100 mbar, največja kapaciteta na izstopu pa znaša 4000 Sm³/h.

Notranjost merilno regulacijske postaje

Ob predelavi plinovoda na Trgu mladinskih delovnih brigad je bila odstranjena dotrajana RP trg MDB, o čemer je nekaj pisalo že v prejšnji številki. Ker na obstoječi lokaciji rekonstrukcija ni bila možna, smo poiskali nadomestno lokacijo na območju Vrtače ob Bleiweisovi cesti.

Podobno je bilo tudi s staro RP Jurčkova, ki

jo je bilo potrebno izločiti iz sistema in v celoti odstraniti, v njeni neposredni bližini pa zgraditi novo postajo.

V obeh primerih je obseg del zajemal aktivnosti za pridobivanje zemljišča in vseh potrebnih soglasij, izgradnje objekta, ureditev okolice in zaščitnih ograj, vgradnjo najnovejše strojne opreme z izvedbo meritev pretoka plina, elektro opreme in vseh ostalih elementov in opreme potrebne za integracijo v obstoječi sistem telemetrije za spremljanje procesnih in arhivskih podatkov iz MRP.

Postaji sta bili preko obstoječih plinovodov povezani v omrežje in sta začeli obratovati v mesecu novembru.

Z izvedenima obnovama bo oskrba naših odjemalcev na območju centra mesta Ljubljane in območju Jurčkove ceste varnejša in tudi zanesljivejša, še zlasti zaradi dodatnih funkcionalnosti in izvedbe meritev pretoka plina, ki omogočajo lažje nadzorovanje hidravličnih razmer v našem distribucijskem sistemu.

MEGAVAT

Regulacijska postaja RS-15 Jurčkova

Regulacijska postaja RS-17 Vrtača

Prestavitev vročevoda in parovoda na Letališki in Bratislavski cesti

PRIMOŽ MATIČIČ

Ob koncu leta 2019 in v 2020 se je izvajala širitev in ureditev Letališke ceste v obsegu od vzhodne obvoznice do krožišča z Bratislavsko cesto. Zato je bilo potrebno izvesti številne prestavitve posameznih odsekov vročevoda in parovoda, obenem pa se je izvedla tudi temeljita obnova in rekonstrukcija podzemno izvedenih delov.

Na obravnavanem območju je potekal nadzemni parovod P8200 dimenzije DN300 in vročevod T2300 DN400, na betonskih temeljih nizko nad tlemi, od enote TE-TOL proti krožišču Bratislavske in Letališke, kjer se spusti v dva ločena betonska kolektorja pod Letališko cesto in poteka proti tovarni AquafilSLO, kjer se ponovno dvigne na površino. Potek se nadaljuje nadzemno ob severnem delu Letališke ceste. Parovod nato zavije proti severu preko tovarne HELLA in Leskoškove ceste, vročevod pa se nadaljuje ob Letališki cesti do bencinskega servisa Petrol v bližini vzhodne obvoznice. Preko vseh cestišč in uvozov vročevod in parovod potekata podzemno v betonskih kolektorjih. Na vseh spustih in dvigih je vročevod opremljen z zračniki in odvodnjavanji, parovod pa s kondenzničnimi baterijami.

Z novo ureditvijo Letališke ceste so se načrtovala številna krožišča in razširitve cestišča, ki so tangirala nadzemni vročevod oziroma parovod. Zato je bilo potrebno vsa tangirana mesta izvesti na novo s prestavitvijo vročevoda in parovoda v zemljo. Glede na dimenzije cevovodov in prostorsko omejen trasni potek, je načrtovanje in izvedba same prestavitve predstavljala sorazmeroma velik izziv. Pri prestavitvah vročevoda smo se odločili za izvedbo s predizoliranimi cevmi, ki so neposredno položene v zemljo, ob izvedbi ustreznih kompenzacijskih con in vseh spremljajočih elementov za njegovo varno in zanesljivo obratovanje. Glede na nejasne situacije z višinskimi poteki in križanjem z drugo komunalno infrastrukturo, se je marsikatera rešitev iskala neposredno na terenu ob izvedbi del. Ker je napajanje območja Letališke ceste izvedeno le enostransko s strani enote TE-TOL, je bilo med deli potrebno zagotoviti tudi oskrbo odjemalcev s toplo vodo. Oskrbo smo zagotavljali z vzporedno vodenim PEX povezavo DN100 in DN50, zausstavitve za izvedbo prevezav pa so bile največ 36 urne prilagojene predvsem Pekarni SPAR.

Poseben izziv je predstavljala prestavitev parovoda južno od krožišča Bratislavske ceste. V tem primeru je bilo potrebno nadzemni

parovod DN300 prestaviti v podzemno kineto. Posebna omejitev pri izvedbi je bila oskrba tovarne AquafilSLO s paro med prestavitvijo parovoda. Zaradi njihovega proizvodnega procesa je bila možna prekinitev dobave pare le za 18 ur. Zato ni bilo mogoče izvesti ohlajanja celotnega parovoda na temperaturo okolice in navezavo v nepomičnih točkah s prednapenjanjem, temveč smo se morali navezovati v kompenzacijskih conah z novim hladnim t.i. »skrčenim parovodom« na topli t.i. »raztegnjen parovod«, ki se je stalno ohlajal in krčil, zadržanje parovoda proti pomikom pa ni bilo mogoče. Ker smo se s tako situacijo srečali prvič, je bilo veliko različnih mnenj sploh o možnosti izvedbe, kaj šele o ustreznih rešitvah. Odločili smo se za čim hitrejšo navezavo toplega in hladnega parovoda, ob sprotne merjenju temperature parovoda in preračunavanju prednapetja, ki smo vsega prenesli na hladno stran parovoda.

Poleg vseh prestavitev so se izvedla tudi vzdrževalna dela na obstoječih vročevodih in parovodih, predvsem v podzemno vodenih kolektorjih ali kinetah. Pri tem se je izvedla zamenjava izolacije, čiščenje cevi in podpor, vizualna kontrola in meritev debeline stene cevi, izrezi korodiranih oziroma poškodovanih delov, sanacije podpor in dvakratno temeljno barvanje cevi. Obnovile so se tudi armature na izpustih in zračnikih, uredile ponikovalnice, lestve in vhodi v jaške. Za zagotovitev večje zanesljivosti obratovanja, pa se je zapiralno območje Letališke tudi prepolovilo z vgradnjo nove zapiralne armature DN300.

MEGAVAT

Prestavitev vročevoda

Nadomestno napajanje s PEX povezavo

Prestavitev parovoda

Še zadnja dela ob zagonu parovoda

Mojih dvanajst let z OVE

ŠTEFAN ŠIMUNIČ

Na mojem zadnjem sodelovanju v Uredniškem odboru Megavata sem dobil še poslovilno nalogo pred upokojitvijo. Opisati delo, ki je bilo tesno povezano tudi s samim aranžmajem dobav lesnih sekancev od leta 2008, ki so s seboj prinašale različne pentlje zadovoljstva in tudi problemov.

Moje delo je bilo dolgo časa, odkar sem bil v enoti TE-TOL (oziroma prej v Termoelektrarni Toplarni Ljubljana), vpeto v zagotavljanje in nadzor učinkovitega obratovanja in zagotavljanje ustreznih količin goriva. V vseh teh letih delovanja sem se kljub temu, da so nas dostikrat zaradi proizvodnje energije iz fosilnih goriv poimenovali termaši, morali prilagajati različnim ukrepom, ki jih je seboj prinašala zakonodaja. Eden izmed ukrepov zmanjševanja emisij toplogrednih plinov je bilo tudi kurjenje lesnih sekancev, CO₂ nevtralnega goriva in tako obnovljiv vir energije (OVE). Še danes, čeprav je preteklo že več kot 12 let, je naša družba ena izmed tistih, ki prispeva k obvezam o zagotavljanju velikega deleža proizvodnje energije (tako

elektrike in toplote) v končni rabi OVE. S tem smo zmanjšali ne samo ogljikov dioksid, ampak tudi ostale polutante in tako prispevali k manjšemu onesnaževanju okolja.

Odločitev je padla leta 2005

Pa če samo na kratko odletim na začetek. Leta 2005 je bila sprejeta odločitev o začetku aktivnosti za uporabo lesnih sekancev poleg premoga v kotlu 3. Vsi načrti so bili usmerjeni k temu, da bi bila zagotovljena poraba lesnih sekancev na kotlu 3 na največjo možno količino. Za ta namen je bilo potrebno na bloku 3 izvesti določena rekonstrukcijska dela in dograditi nove objekte za transport, skladiščenje in doziranje lesnih sekancev. Projekt je bil uspešno zaključen proti koncu leta 2008 ko smo že začeli proizvajati prve megavatne ure električne in toplotne energije in tudi zmanjšanje porabe premoga.

Brez dobre logistike ne bi šlo

Graf porabe lesnih sekancev prikazuje, kako se je povečevala letna količina. Seveda smo morali v ta namen tudi dobro definirati razpisne pogoje za dobavo lesnih sekancev ustrezne kakovosti. Prav tako smo morali zagotoviti tudi ustrezno dinamiko transporta. Ni namreč lahko na dnevnem nivoju uskladiti vsa ta več kot 6 metrov dolga transportna sredstva v obdobju od oktobra do aprila. Na dan jih je namreč tudi do 20, določeni pridejo tudi izven naše države, so zastoji na cestah, so vremenske razmere, ki ne omogočajo pravočasnega prihoda in podobno. Tako kot imamo pri nas težave z zastoji in okvarami, imajo težave tudi naši dobavitelji (zastoji in zaprtje meja, prometne nesreče, okvare sekalnikov za mletje sekancev, nedostopnost do lesa zaradi velikih količin snega ...). V takih primerih je pomembna komunikacija in zagotavljanje nadomestnih količin od ostalih dobaviteljev.

Kljub temu, da smo dogovorili natančno urno logistiko dobav, so se pojavile težave pri prevzemu (raztovoru). Vsak zastoj na naših napravah je povzročil čakanje na cestah (Toplarniški) in oviranje prometa. Težavo smo rešili tako, da smo na našem dvorišču pri deponiji premoga zagotovili parkiranje čakajočih kamionov. Postavili smo semafor in označili parkirišča ter tako rešili neljubo čakalno vrsto in odpravili slabo voljo mnogih.

Ključna je kakovost lesnih sekancev

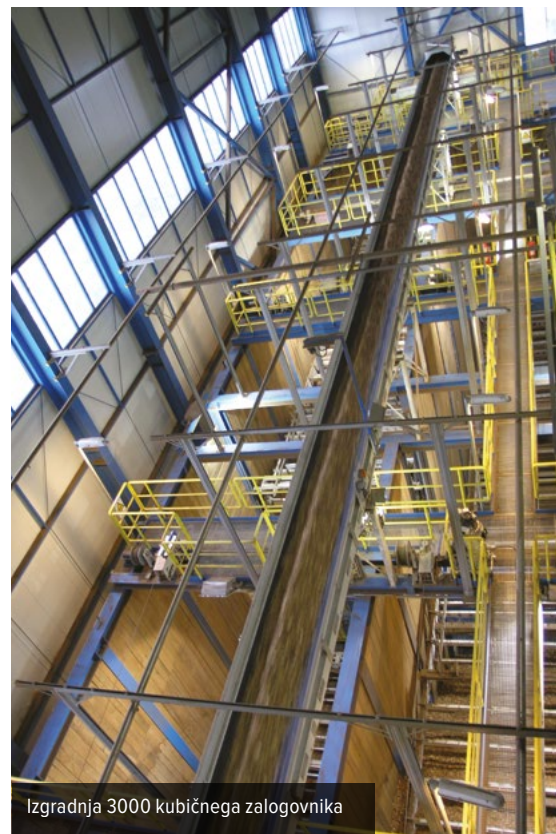
Zagotavljanje ustreznosti lesnih sekancev je ključno, kajti ne sme biti nobenih primesi, zato smo včasih morali tudi zavržati pošiljke. Sicer le-teh ni bilo prav veliko, a vseeno. Kontrolo dobavljenih sekancev smo opravljali vizualno neposredno pri raztovarjanju (vsipanje v vsipnik za raztovarjanje kamionov). Za kvalitetnejšo kontrolo smo prigradili kamero za možnost stalnega in sprotnega nadzora za učinkovitejše ukrepanje. Reklamacije pri takem delu (pre-

Dogorevalna rešetka pod kotlom 3

Grablje v zalogovniku lesnih sekancev

Izgradnja 3000 kubičnega zalogovnika

vzemu) so povsod prisotne in učinkovite. Pogoje za prevzem smo natančno definirali v pogodbi o prevzemu sekancev in s tem v največji meri dosegli pričakovano kakovost.

Kar nekaj let smo potrebovali, da smo temeljito definirali vse zahteve in učinkovito izvajali kontrolo. Zahtevani tehnološki parametri sekancev so namreč:

1. Ne smejo vsebovati primesi (industrijsko predelan les, lesni izdelki, plastika ali druge umetne snovi, blato iz čistilnih naprav);

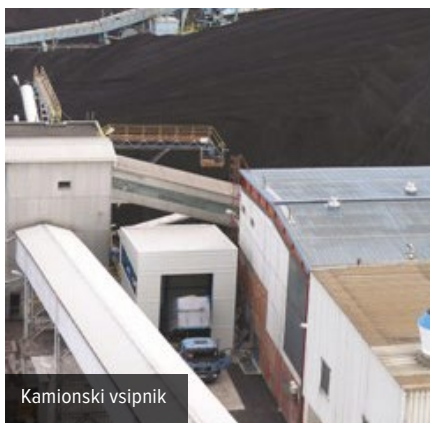
2. Ne smejo vsebovati tujkov (kamen, pesek, zemlja, trava, plastika, iglice ...);
3. Ne smejo vsebovati kovinskih delcev (kovinski trakovi, žičniki ...);
4. Dimenzije (Tabela 1):
 - tipična dolžina 50 mm,
 - ostanek sekancev na grobem situ z okenci stranice $a=31,5$ mm sme biti največ 20 % skupne količine,
 - posamezen kos na grobem situ ima lahko največji prečni prerez 5 cm² in dolžino do 12 cm,
 - prehod sekancev čez srednje sito s stranico $a=5,6$ mm je od 60-100 % skupne količine,
 - finih drobnih delcev sekancev, ki gredo preko sita z okenci stranice $a=1$ mm je lahko največ 4 % skupne količine.

Dimenzija sekancev je definirana z razredom G50 po avstrijskem standardu ÖNORM M 7133

5. Vsebnost vode od 20 do 50 %;
6. Delež lubja do 25 %;
7. Delež iglic in/ali storžev do 10 %;
8. Sekanci ob dobavi ne smejo tleti ali goreti.

Smo zahteven, a proaktiven naročnik

V samem začetku smo pripravljali razpise za daljše časovno obdobje, zadnja leta pa samo še za obdobje kurilne sezone. Vedno nas je skrbela zadostna količina lesnih sekancev, še posebej v začetku, ko smo orali ledino na tem področju. Namreč trga z lesnimi sekanci tako kot je to na primer v Avstriji ni bilo. Od samega začetka nas je skrbela zagotovitev zadostne količine lesnih sekancev za celo sezono (obdobje petih let), ker nismo imeli izkušnje na tem področju. Naše skrbi so bile upravičene, saj so se na razpis prijavili samo s tako količino, kot smo jo podali na razpis. Naslednji razpisi so pokazali

Kamionski vsipnik

pravo stanje na trgu z lesnimi sekanci, dobili smo več ponudb, lahko smo izpogajali boljše cene in podobno. Prav tako smo na začetku uvedli tudi mobilni portal za naše dobavitelje, ki so lahko natančno preverili količino, ki so jo dostavljali in problematiko, v kolikor je le-ta nastala. Če naredim primerjavo ponudb: v prvem razpisu (2008) smo dobili ponudbe za 60.000 ton lesnih sekancev, na zadnjem razpisu (2020) za 500.000 ton.

Menim, da je bilo v teh letih uspešno in proaktivno reševanje problemov tako s transportom, vzdrževanjem in novimi dopolnitvami transportnih in skladiščnih sistemov lesnih sekancev.

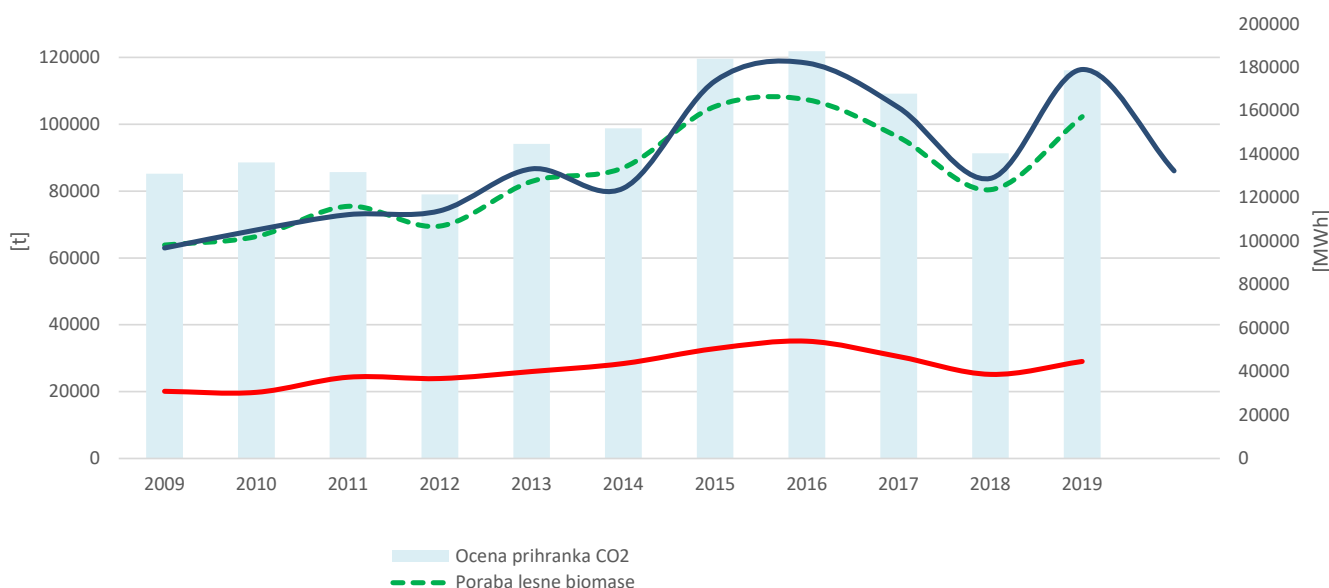
Dobavitelji lesnih sekancev za nas pravijo, da smo zahtevni in hočemo imeti »laboratorijske sekance«.

Ko se bom kot upokojenec lahko po napornem dnevu igranja z vnuki ulegel v naslanjač in prižgal televizijo, bom lahko z zadovoljstvom pogledal na toplarniški dimnik in si rekel: mojemu bivanju daje utrip tudi energija iz OVE.

MEGAVAT

Presipavanje lesnih sekancev v kamionski vsipnik

Poraba lesne biomase in proizvodnja iz lesne biomase ter prihranki emisij CO₂

■ SLUŽBENI INTERVJU

Andrej Lukek, vodja Službe za obratovanje, enota TE-TOL

»Našega dela ni mogoče opravljati od doma«

POGOVARJALA SEM SE DORIS KUKOVIČIČ

Saj ste nas že kdaj slišali reči ali pa ste morda kje prebrali naš moto »Nikoli vas ne bomo pustili na hladnem«, kajne? Pogumna, samozavestna trditev, ki pa se obenem že vrsto let izkazuje za upravičeno. Lahko bi zapisala »k sreči«, a se zavedam, da gredo veliko večje zasluge kot (zgolj) sreči (čeprav je vredno verjeti tudi vanjo), pripisati naši Službi obratovanja, ki skupaj z ostalimi tehničnimi službami skrbi, da 24 ur na dan in 365 dni na leto proizvajamo toploto in elektriko. Še posebej, ko imamo v državi izredne razmere, zaradi katerih je večina ljudi doma, zunaj pa je zima. O delu Službe obratovanja v enoti TE-TOL v teh nezavidljivih časih smo se pogovarjali z vodjo Andrejem Lukekom.

Začniva z najbolj aktualnim vprašanjem, čeprav verjamem, da ste ga najbrž že »siti«, pa vendar brez tega danes ne gre ... Kako je epidemija novega koronavirusa vplivala na Službo obratovanja? In kako na vas osebno?

Epidemija vpliva na nas vse. Na samo delovanje Službe obratovanja ni bilo večjih vplivov, vsekakor pa se je pri prvem valu epidemije čutila napetost med zaposlenimi. Nekateri so se že na začetku zavedali nevarnosti, nekateri pa so za to spoznanje potrebovali več časa in je za to občasno prišlo tudi do manjših trenj med posamezniki, katera pa smo z razumnimi pogovori hitro razrešili.

Trenutno ni večjih težav z okužbami v naši službi, do sedaj je bilo pozitivnih sedem zaposlenih, nekaj pa jih je moralo tudi za nekaj časa v karanteno.

Osebno nimam večjih težav z upoštevanjem ukrepov, s katerimi preprečujem možnost okužbe, se je pač treba sprijazniti s situacijo in spremeniti nekatere navade.

Energetika Ljubljana sodi med kritično infrastrukturo v RS, preprosteje povedano, mora delovati 24 ur na dan. Vas je bilo kaj strah, da v času epidemije tega ne bi dosegli?

Strah??? Težko rečem, sem pa večkrat razmišljal o tem, kako bi lahko ukrepali, če bi prišlo do večjega širjenja okužb med zaposlenimi. Želel sem, da do tega ne bi prišlo in da se tem tudi v prihodnosti izognemo, saj ne poznam rešitve, če na kakšnem delovnem mestu, ki je nujno potrebno za varno in zanesljivo proizvodnjo, ostaneš brez posadke tako rekoč čez noč.

Kakšne vse ukrepe ste sprejeli v luči skrbi za zdravje zaposlenih na eni strani in na drugi za nemoteno obratovanje?

V prvi vrsti smo sprejeli vse ukrepe, ki so bili predlagani s strani NIJZ, s časom pa smo nekatere stvari še zaosttrili, vse v dobro zaposlenih, čeprav nekateri ne mislijo tako, a smo samo tako lahko preprečili morebitno širjenje okužb. Res je, da v Službi obratovanja ni mogoče opravljati dela od doma, zato sem še toliko bolj zadovoljen, da se zaposleni zavedajo njihove pomembnosti v samem sistemu.

Izvensko delo zahteva predvsem dobro organizacijo. Ste na tem področju zaradi epidemije morali uvesti kakšne spremembe?

Pri sami organizaciji se ni veliko spremenilo, saj je načrtovanje samih izmen in izmensko delo že prava rutina. Je pa potrebna povečana odzivnost zaposlenih v primeru pojava okužbe in morebitnih odsotnosti zaradi karantene. Narava dela je taka, da je potrebna 24-urna prisotnost posadke vse dni tednu, če koga ni, ga mora nadomestiti nekdo drug, to pa pomeni tudi povečan obseg dela organizatorja dela v Službi obratovanja in obilo razumevanja vseh.

So katere naloge v tem letu zastale, ostale neizvedene, ali ste uspeli realizirati vse delovne načrte?

Delovni načrti glede zanesljivega obratovanja in proizvodnje so realizirani v celoti, tako da lahko z veseljem gremo naprej po zastavljeni poti.

Prevečkrat pa se srečujemo s problemom investicij v obstoječe naprave in posodobitvami, ki so potrebne za zanesljivo proizvodnjo ob istočasnem izpolnjevanju okoljevarstvenih omejitev.

Vodenje te službe ste prevzeli pred dvema letoma, v enoti TE-TOL pa ste sicer že dlje časa in njeno delovanje zelo dobro poznate. Kako se je področje obratovanja v vsem tem času spremenilo?

Ja, res je, v Službi obratovanja sem 28 let, od tega sem bil 25 let v izmenah, tako da način dela in samo obratovanje poznam zelo dobro. V tem času se je spremenilo veliko stvari (odnos do dela, zanesljivost proizvodnje, skrb za okolje, pogoji dela ...), lahko rečem da večinoma vse v pravo smer. Morda je le malo manj sproščenosti, saj je vse večja zahteva po popolnosti in učinkovitosti.

Andrej Lukek

Enota TE-TOL gre sedaj, če lahko temu rečemo, skozi največjo preobrazbo. S prigradnjo PPE-TOL se bo marsikaj spremenilo. Se veselite tega napredka?

Vsak napredek je dobrodošel, o tem pa se govori že 20 let. Samo želim si lahko, da bo PPE-TOL predana v obratovanje v dogovorjenem časovnem roku.

Ali imajo zaposleni za obvladovanje plinske tehnologije že vsa potrebna znanja in če ne, kako bo potekalo usposabljanje?

Ne, nihče v naši službi še nima ničesar. Vsekakor bo potrebno usposabljanje, saj gre za tehnologijo, s katero v preteklosti na naši lokaciji še nismo imeli opravka. Usposabljanje bo verjetno potekalo, ko bomo imeli obratovalna navodila s strani proizvajalca in bo tudi dejansko že kaj postavljeno. Več o tem pa ta trenutek še ne morem povedati.

Ste tudi predsednik sindikata in aktivni v panožnem sindikatu elektrogospodarstva. Kako ste delovali v tem letu? Ste imeli kakšne posebne izzive, vezane na epidemijo?

Glede na samo epidemijo ni bilo kakšnih omejitev oz. ovir za naše delovanje. Na nivoju panoge so seje potekale na daljavo, v okviru družbe pa večinoma preko telefonskih pogovorov in elektronske pošte.

Se je pa v času epidemije pokazalo, da pri vsaki veliki spremembi pride do določenih situacij, ko si sindikat in delodajalec drugače razlagata določene pravice delavcev, vendar če je obojestranska volja, se tudi to da hitro postaviti v prave okvirje.

■ ŽIVIMO ZDRAVO

Delavnice za zaposlene: Prisoten – Osredotočen – Uspešen

SAMO LOZEJ

Obdobje, ki ga doživljamo že od marca letos, na naše vsakodnevno počutje zgotovo ne vpliva dobro. Tako na delovnem kot zasebnem področju smo podvrženi številnim stresnim situacijam, na katere nimamo nobenega vpliva. Da bi bili v tem pogledu kar se da opolnomočeni, ne samo v času epidemije, smo z novembrom za vse zaposlene uvedli enoletni program Prisoten – Osredotočen – Uspešen.

Program je sestavljen iz rednih, 15-minutnih »on-line« delavnic, s pomočjo katerih vsak ponedeljek in petek od 8.45 do 9.00 spoznavamo tehnike, ki omogočajo hitro in učinkovito obvladovanje stresorjev, nas sproščajo in povečujejo koncentracijo. Na ta način omogočajo, da izboljšamo svoje počutje, učinkovitost in predvsem, da izkoristimo ves svoj potencial.

Delavnice so namenjene vsem zaposlenim. Tistim, ki jih zaradi delovnih obveznosti ne uspete spremljati v živo (potekajo preko aplikacije Zoom), je za vsako izmed njih na voljo tudi posnetek, ki je po izvedbi dostopen še tri dni.

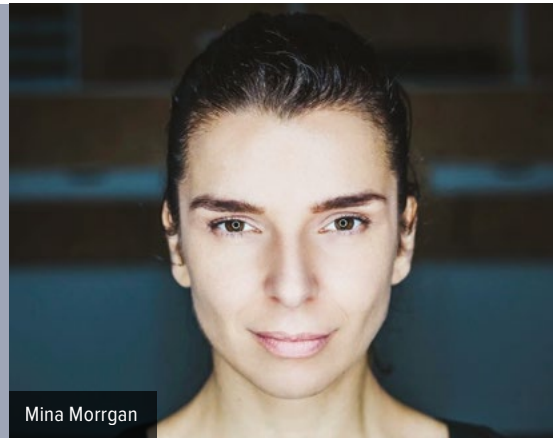
V vsej delovni in siceršnji turbulenci, je dobro, da nekaj časa namenimo sami sebi in okrepitvi potencialov, ki jih imamo, zato vas vljudno vabim, da v čim večji meri izkoristite to priložnost. Za vsa morebitna vprašanja v povezavi s programom pa se lahko obrnete na pooblaščenko za odnose z javnostmi.

MEGA VAT

15-minutne delavnice so namenjene vsem zaposlenim v Energetiki Ljubljana. Potekajo vsak ponedeljek in petek od 8.45 do 9.00. Za vsako delavnico prejmete povabilo s povezavo po e-pošti.

Program vodi Mina Morrgan, mednarodno certificirana učiteljica joge, čuječnosti, meditacije, dihanja in poznavalka drugih vodilnih »mind – body« tehnik, ki se uspešno uporabljajo na področju obvladovanja stresa ter izboljšanja kakovosti življenja na zasebnem in poslovnem področju. Med drugim se posveča tudi študiju transakcijske analize, tako na področju psihoterapije, kot na organizacijskem področju.

Mina Morrgan

MINI ANKETA

Kako se vam zdijo delavnice, kakšni so vaši občutki?

»Delavnice so zanimive, z vajami se da lepo umiriti misli ter se nato spopasti z novimi vsakodnevnimi izzivi.« (Gregor)

»Delavnice se mi zdijo super, predavateljica ima zelo pomirjujoč glas in če dosledno slediš navodilom, nudijo takojšnjo pomiritev uma in sprostitve telesa.« (Nina)

»Delavnice se mi zdijo zanimive, prijetne, pomirjajoče, uporabne, navdihujoče in še zelo obetavne/ pojavljajo se novi občutki zavestne zaznave časa in prostora, predvsem pa vse kar si lahko predstavljamo postane resnično vsaj v času sproščanja.« (Peter)

»Delavnice se mi zdijo odlične, sploh v tem času, ko potrebujemo tovrstne nasvete za lažje premagovanje stresa in negativnega vzdušja. Vse, kar lahko povem, so samo pozitivne stvari in pohvale.« (Sara)

»Meni so te delavnice super in pozitivne. Prepričana sem, da bi se, če bi izvajali tovrstne zadeve – predvsem zajeli zrak s polnimi pljuči in tako kisik poslali v vse dele našega telesa, boljše počutili, imeli več energije in tako bili tudi bolj produktivni.« (Anuška)

»Ta čas, ki ga nameniš sebi, dihanju in preprosto bivanju v svojem telesu, se ti zelo hitro obrestuje. Preproste vaje, s katerimi se umiriš, lažje skoncentriraš in osredotočeno posvetiš sistemu, kar počneš, so več kot zgolj koristne.« (Doris)

■ BREZDOMCI V ČASU PANDEMIJE

Boris Kosec, Zavetišče za brezdomce Ljubljana

»Gre za povsem normalne ljudi v skrajno nenormalni situaciji«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Ko se stemni zunaj, gremo domov. Ko pride zima, se ogrejemo v domu. Mnogi. A tega ne morejo vsi. Vedno več je tistih, ki so ostali brez strehe nad glavo. Razlog je drugotnega pomena. Dejstvo je, da je takšno življenje nepredstavljivo: da je tvoje imetje tolikšno, kot ga zmoreš nositi s seboj, ko prezebaš po ulici. Dom je tam, kjer je srce, pravimo v Energetiki Ljubljana. In tudi brezdomci najdejo svoj nadomestni dom v Zavetišču za brezdomce Ljubljana, saj imajo ljudje, ki jih sprejmejo, srce za njih. Razumejo njihove stiske in jim pomagajo. Letos je še posebej hudo za njih, ko je zarezal virus in še dodatno otežil pogoje bivanja. Prav zato smo jim namenili del sredstev, da bodo lahko kupili nujno potrebne razkuževalnike prostorov, ki jih sicer ne bi mogli. Njihov dom in življenje pa nam je prijazno predstavil vodja zavetišča, Boris Kosec.

Zavetišče za brezdomce Ljubljana deluje od leta 1989. Kako ste organizirani in koliko uporabnikov imate? Predvidevam, da se številka iz leta v leto povečuje, zato me zanima tudi, koliko vas je v ekipi zavetišča?

Program Zavetišča obsega 3 enakovredne sklope: Zavetišče (bivalni del), v katerem

prebiva trenutno 20 oseb, ki so v programu 24 ur. Prenočišče (en sanitarni in trije bivalni kontejnerji), kjer so lahko uporabniki ponoči in prespijo, preko dneva pa so "na cesti". Odpre se ob 20. uri in se zapre ob 8. uri naslednji dan. Trenutno jih je 8. Zadnji sklop je Razdelilnica hrane, s katero se je 89. leta vse začelo. V bistvu je to dnevni prostor zavetišča, v katerem ob "normalnih" časih delimo tople obroke vsem, ki to potrebujejo. Običajno okoli 110 obrokov dnevno.

Vedno skušamo pomagati tudi s perilom, oblačili in obutvijo, pri čemer smo močno odvisni od občanov Ljubljane in priložnostnih donatorjev. Vse, kar dobimo, tudi takoj razdelimo, saj zaradi prostorske stiske ne moremo ničesar skladiščiti.

Ko sem začel z delom v Zavetišču, sem poznal vse brezdomce, saj jih ni bilo več kot 20. Sedaj jih poznam 500 ali 600, ki se skozi leto oglasijo pri nas, kvečjemu slabih 10 odstotkov. Nemogoče je vse evidentirati, saj so ljudje, ki nas obiščejo v hudi stiski in po nepotrebnem ne drezamo vanje, ker jim s tem stisko samo povečamo. Ni težko izračunati, koliko obrokov razdelimo na leto, če jih dnevno vsaj 100 in koliko ljudem smo pomagali, čeprav lahko v skrajnem primeru namestimo 20 oseb in dodatno prenočimo še 18. Po navadi smo polni.

V ekipi smo trije strokovni delavci (socialni) in dva sodelavca drugih smeri, ki pa delata zgolj ponoči.

Koliko je star vaš najmlajši in najstarejši uporabnik? Ali je to prehodna postaja – je kakšna rešitev za osebe, ki se znajdejo pod vašim okriljem?

Trenutno ima najmlajši v Zavetišču 35, najstarejši pa 71 let. Zavetišče je prvi korak s ceste. Trudimo si ustvarjati pogoje, da si posameznik lahko začne aktivno urejati svoje življenje, saj mu ni treba več skrbeti za najbolj osnovne stvari, kaj bo jedel, kaj bo oblekel, kje bo poskrbel za higieno in kje bo spal. Od vsakega pa je odvisno, kako bo to izkoristil. Mi mu lahko pri tem pomagamo, ne moremo pa mu namesto njega spremeniti življenja. Enim uspe, drugim pač ne. Povezani smo z najrazličnejšimi podpornimi programi, kamor se uporabnik lahko obrne. Po tej strani smo torej prehodni, vendar je za uporabnika, ki ima 71 let, edina boljša rešitev Dom starejših, kamor pa marsikdo noče in raje ostane pri nas. Mlajši imajo seveda več možnosti, kar pa je odvisno predvsem od njih.

Boris Kosec, vodja zavetišča

V skrajnem primeru lahko namestijo 20 oseb in dodatno prenočijo še 18.

Ne predstavljam si, kako je voditi takšen center v času pandemije. Kakšne težave vas pestijo že v običajnem času in kateri so novi izzivi v tem času?

Vedno smo bili pri svojem delu prisiljeni improvizirati in se prilagajati novim in novim zahtevam »financerjev«. Običajno gre za birokracijo, ki ubija socialno delo. Nič drugače ni v teh skrajno bizarnih časih. Trudimo se razumno prilagoditi nerazumnim zahtevam. V sobi, kjer biva 10 oseb, je pač nemogoče izvajati barvne cone, izolacijo in ostale podobne ideje. Novih uporabnikov trenutno ne sprejemamo v bivalni del, v prenočišče pa samo "zanesljive", ki jih bolj poznamo in jim zaupamo. Torej smo na nek način vsi izolirani, vendar to ni zapor in ljudje gredo pač po opravkih, tako kot vsi drugi. Ves čas se je treba zavedati, da gre za povsem normalne ljudi v skrajno nenormalni situaciji. Seveda je obvezna uporaba obraznih mask in razkuževanja rok in potrebnih površin. Opoldanski topli obrok za "zunanje" uporabnike je zamenjal "lunch paket", ki ga vsak prevzame in nato

Zavetišče ima en sanitarni prostor in tri bivalne kontejnerje.

odide. Zadrževanja na dvorišču ne moremo več dovoliti. Do sedaj smo imeli srečo, saj ni zbolel še nihče, kar je skoraj manjši čudež. Upamo seveda, da tako tudi ostane.

Kaj najbolj potrebujejo vaši obiskovalci oziroma varovanci? In kaj najbolj pogrešajo, jim je težko dosegljivo?

Vsi na prvem mestu potrebujemo varnost. To pa pomeni stanovanje in redne dohodke (službo). To se najbolj pogreša in je tudi težko dosegljivo. Mnogi si najdejo delo, vendar so izkoriščani in največkrat ogoljufani brez plačila. Ko imajo nekaj takih izkušenj pa ni daleč trenutek, ko skušajo vse pozabiti in se predajo različnim oblikam zasvojenosti. Potem gre samo še navzdol. Vsak od nas ima točko zloma, preko katere ne zmore več in se preda. Vsak.

Ne dvomim, da svoje delo oziroma službo nosite tudi domov. Kako se vi osebno, ki se vsak dan soočate z osebnimi zgodbami in stiskami, pripravite na svoj delovni dan?

Socialno delo je hoja po robu. Če si indiferenten, tega ne moreš delati, saj se te težave drugih ne dotaknejo. Prav tako ne smeš imeti preveč empatije, ker te bodo problemi drugih pokopali. Naučiti se moraš, kje je tvoja meja, do katere dovoliš sebi in uporabnikom. Neprestano se srečuješ s hudimi krivicami, žalostjo in bedo, vendar ne smeš vsega ponotranjiti. Sam razumem vse težave, ki jih slišim in doživim, vendar vsem pač ne moremo pomagati, ker ni dovolj možnosti in rešitev. Stvari si prisiljen gledati pragmatično.

Moram pa priznati, da se mi je v zadnjih petih letih že zgodilo, da sem zjutraj začutil, da ne bi šel v službo. Pa ne zaradi tega, ker je socialno delo po eni strani zelo zahtevno, stresno, tudi nevarno in na drugi skrajno podcenjeno, temveč zato, ker sem utrujen od neprestanega pehanja brez haska.

Če ne bi bilo nobenih omejitev, ne finančnih, ne administrativnih, kaj bi predlagali, da nihče več ne bi bil brez doma?

Problem je sistemski in spremeniti bi morali vse v tej ubogi državi. Stanovanjsko politiko, izobraževalno politiko, politiko zaposlovanja, zdravstveno politiko itd., saj je vse med seboj povezano in se med sabo povezuje v vzročni odvisnosti. Absurdno se mi zdi, da morajo mladi, tako kot sem moral sam, tja do 50. leta odplačevati kredite za osnovne eksistenčne stvari (npr. stanovanje). Stanovanje bi moralo biti pravica, ne privilegij. Skratka - predlagal bi, da politiki začnejo delati za ljudi, ne samo zase.

Na mikro nivoju pa si seveda želim novo zavetišče, ki bi izboljšalo kakovost bivanja in dela. To je planirano že vsaj 15 let in trenutno smo v fazi spremembe prostorskega načrta. Postopek bojda traja tri leta, tako da sam novega in sodobnega zavetišča verjetno ne bom dočakal.

Koliko časa že vodite zavetišče in kaj vam največ pomeni pri vašem delu?

Vodim ga okoli 30 let in sem marsikaj videl in doživel. Postavili smo prvi tovrsten program v Sloveniji in pomagali vsem, ki so

v drugih mestih želeli pomagati ljudem brez doma. Rezultat je mreža zavetišč v skoraj vseh regijskih središčih. Glede tega sem lahko zadovoljen, največ pa mi seveda pomenijo zadovoljni uporabniki in kolegi v službi. Ko vidimo, da si je nekdo z našo pomočjo uredil življenje in se izkopal iz bede, si rečem: „Splača se.”

Kaj najbolj potrebujejo vaši uporabniki, česa bi bili najbolj veseli?

Več zasebnosti, boljše bivalne pogoje in vse, kar potrebujemo vsi ljudje. Novo zavetišče, kot sem že napisal. Žalostno je, da so bivalni pogoji v Zavetišču slabši kot v zaporu.

Kaj je najhuje za vas – poleg prostorske stiske za osebe, ki potrebujejo prenočišče in za zalogo?

Najhujša je brezbriznost ljudi na položajih, ki imajo moč in vzvode, da stvari izboljšajo, pa tega ne storijo. Brezobzirna sebičnost in egoizem, ki je v družbi na žalost vedno bolj prisoten, zaželen in cenjen.

Kaj vas vodi, kaj je vaš življenjski moto?

Življenje je prekratko, da bi ga jemali preveč zares oz. pravila so bergla za ljudi brez domišljije.

MEGAVAT

ENERGETIKA.SMART

Gregor Škrlič

»V času vaje in nastopa pozabiš na ostale obveznosti in tempo našega življenja«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Brez glasbe si nekateri težko predstavljamo naše življenje. Spremlja nas ob pomembnih trenutkih, nas sprošča, nam daje ritem ob vadbi in nas tolaži, ko smo žalostni. Poleg tega darila, ki ga nesporno ponuja glasba, torej, da se k njej vedno lahko zatečemo, je blagodejna tudi za naše telo. Dr. Katarina Habe, tudi sama priznana glasbenica, pravi, da je »glasba najboljši fitnes za človeške možgane, saj jih pripravi na kar najboljše delovanje.« Hvaležni smo lahko torej, da imamo v podjetju kar nekaj sodelavcev, ki se z glasbo ukvarjajo na tak ali drugačen način. Še posebej v tako nenavadnem in napetem času, kot je obdobje pandemije, si lahko samo želimo, da je med nami čim več takšnih, ki so tudi zaradi glasbe odprte glave in jasnih misli, imajo ritem pri delu in melodijo v srcu. Eden takšnih je naš sodelavec Gregor Škrlič, ki je glasbenik že zelo dolgo in nam je prijazno predstavil ta svoj svet.

Kdaj te je začela zanimati glasba in kateri instrument igraš?

S prvimi glasbenimi koraki sem začel v drugem razredu osnovne šole. Takrat sem začel igrati (če se temu lahko tako reče) blok flavto in kasneje bolj odraslo nadaljeval na prečni flavti. Mamin bratranec, ki je igral v godbi na pihala Dobrepolje, me je pred več kot 32 leti povabil na vajo njihove godbe. In od takrat dalje ji ostajam zvest.

Katera zvrst ti je najljubša in zakaj?

Pri godbi igramo različne zvrsti, odvisno od namena nastopa (narodno zabavno, koračnice, jazz, pop ...). Nekaj nastopov in koncertov je dosegljivih na youtube kanalu Godbe Dobrepolje.

Navadno gre ljubezen do glasbe iz roda v rod - ima posebno mesto tudi v vaši družini že od nekdaj?

Za glasbo se vedno najde prostor in čas.

Da. Kot kaže, imamo v družini talent za več stvari. (smeh) Oče me je takrat, ko sem še obiskoval osnovno šolo, vozil na vaje. Da ne bi izgubljal čas z vožnjami in ker so ugovarjali, da igra bas, so ga hitro prepričali, da ga potrebujejo. Včasih za sodelovanje v godbi ni bilo potrebno glasbeno znanje. Tudi takratni kapelnik Albano Persi je brez glasbene šole izobraževal godbenike. In nekateri so na začetku brez poznavanja not le-te prepoznali samo z zapisanimi številkami prijemov nad noto in tako lahko igrali instrumente. Da mami ni bilo dolgčasa brez očeta, se je godbi kmalu pridružila še mami, ki pa je note že poznala. A mama ni hodila v glasbeno šolo, temveč je svoje znanje pridobila, ko je nadzorovala obiskovanje teorije v glasbeni šoli mene in mojih dveh bratov ter sestre in pri tem tudi sama spoznala note. Tudi brata sta kmalu iz glasbene šole prešla h godbi in zamenjala instrumente. Klemen s kitare na bariton in Ciril s harmonike na trobento, dobrodošla godbenika sta bila tudi zaradi predhodnega poznavanja not. Sčasoma je tudi sestra Darja piano zamenjala za klarinet. In naša petčlanska družina predstavlja 1/10 godbe.

Ali imaš za sabo kakšen nastop – kje in kdaj?

Včasih je kar naporno, kajti lahko rečem, da je okvirno okoli 30 nastopov letno. In v teh več kot dvajsetih letih se jih je nabralo kar precej. Od gasilskih veselic ob raznih jubilejih, ob državnih praznikih, prvomajskih budnic, razna srečanja godb Dolenjske in Bele krajine, gostovanja po Slovenji in v tujini pri pobratenih godbah. Igramo tudi za zaključne družbe podpornikov godbe.

Glasba ima po mnenju mnogih zdravilne učinke. Bi se strinjal s tem?

To izjavo potrjujem, saj ko enkrat prideš h godbi (vaje ali nastopi) vsaj v času vaje in nastopa pozabiš na ostale obveznosti in tempo našega življenja.

Kolikšen delež dneva ali tedna posvetiš svojemu hobiju?

V godbi imamo predvidoma vaje dvakrat tedensko po dve uri. Seveda jih zdaj, zaradi ukrepov pandemije, žal ne moremo imeti. Treba je prišteti, da imamo v običajnih razmerah tudi nastope, predvidoma med vikendom, ki trajajo ali samo pol ure ali pa tudi ves dan. Za izboljševanje zvokov iz instrumentov je potrebno tudi doma za uro imeti vaje v lastni režiji, predvsem, če imamo nove »note«.

Gregor Škrlič

V letošnjih omejitvah smo imeli zelo malo vaj in skoraj nič nastopov v primerjavi s predhodnimi leti. Prvič, odkar igram v godbi, ne bomo imeli božično-novoletnega koncerta na Vidmu. Bomo pa zaradi veljavnih ukrepov letos prvič imeli koncert po novo zahtevanih standardih, to je na spletu - brez fizičnega kontakta.

Z godbo imajo tudi po 30 nastopov letno.

Ker mi primanjkuje zvoka naše godbe, sem se prav v letošnjem letu, ko nimam vaj, odločil poskusiti igrati na nov instrument, »cug pozavno« oziroma trombon, ki jo že od nekdaj z veseljem poslušam. Moram priznati, da jo sedaj že kar obvladam.

Ali predajaš svoj talent in znanje tudi na svoje otroke?

Trenutno gre po moji poti moja starejša hči Neja, ki igra klarinet in že hodi z menoj na vaje in nastope.

■ GOSTUJOČI ČLEN V VERIGI

Mag. Robert Kus, Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo, MOL

»Covid-19 še vedno obsega večino našega dela«

PRIPRAVILA DORIS KUKOVIČIČ IN ALEKSANDER KLOPČIČ

Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo na Mestni občini Ljubljana je odgovorno za oblikovanje in delovanje sistema zaščite in reševanja ter v ta namen izvaja tudi vse potrebne operativne naloge. Kako pomembno je njihovo delo in kako ključna je njihova stoodstotna organizacija in podpora, spoznamo predvsem v času naravnih in drugih nesreč, še posebej letos, zaradi izbruha nove nalezljive bolezni, ki ne pozna meja, pa je njihova vloga še toliko bolj odgovorna. Vodja oddelka, mag. Robert Kus, nam je skupaj s svojimi sodelavci zaupal, kako so se »spopadli« s covidom-19, ki je v prvem valu zahteval kar 100 odstotkov njihovega časa, še vedno pa ostaja njihova ključna delovna prioriteta.

Novi koronavirus, covid-19, zaščitne maske, razkužila ... Kako močno so ta dejstva zaznamovale vaše delo v tem letu?

Bistveno. Covid-19 ukrepi so postali naša prioriteta, še posebej ob 1. valu, ko je bil covid-19 velika neznanka, pomanjkanje in problem dobave osebne varovalne opreme (OVO) pa dejstvo. S tem povezan je bil tudi velik izziv delitve le-te med tiste, ki so jo nujno potrebovali. Ob 2. valu pa ni toliko problemov z OVO, je pa več izzivov pri zagotavljanju kadrov za delo v zdravstvenih ustanovah in domovih za starejše. Covid-19 še vedno obsega 70 odstotkov našega dela (ob prvem valu 100 odstotkov).

Se še spomnite, kako ste se počutili ob prvi razglasitvi epidemije in kaj je bilo prvo, kar ste naredili? Vas je bilo česa strah?

»V nesreči spoznaš človeka«, pravijo. Kot nam je povedal sogovornik, se z nesrečami tudi pristojne in sodelujoče službe še bolj povežejo, to pa jim olajša tudi posodobitve načrtov zaščite in reševanja.

mag. Robert Kus, vodja-sekretar Oddelka za zaščito, reševanje in civilno obrambo, MOL

Potrebno je bilo določiti prioritete in organizacijsko strukturo s Kriznim štabom MOL na čelu. Ta je sprejemal strateške usmeritve, mi pa smo jih udeleženi skupaj s celotno »mestno družino«. Pri tem nam je bilo v veliko oporo vodstvo MOL in zaradi tega ni bilo strahu. Poudariti moram, da so se vsi vpleteni zavedali trenutka resnosti ter se odgovorno, prožno in ažurno vključevali v dogajanje. Tako kot vsaka nova stvar, je tudi covid-19 prinesel določeno mero negotovosti, sprotne prilagajanja spremembam, šumov v komunikaciji, vsako-dnevno delo pozno v večer.

Kaj je bil največji izziv na začetku in kje so se pojavile težave, na katere ni mogel biti nihče pripravljen?

Največji izziv je bilo sprotno zagotavljanje primerne ter kakovostne osebne varovalne opreme za vse v veliki mestni družini, ki so ali pa smo odgovorni za nemoteno delovanje mesta ter njegovih služb. Zelo hitro je prišlo do pomanjkanja OVO in zatem je sledila množica ponudnikov z različnimi produkti. Na drugi strani pa je bil za celotno mesto ključen izziv zagotavljanje socialne pomoči ter prehrane za naše najranljivejše someščanke in someščane.

Kako se je spremenil vaš delovni vsakdan? Ga lahko na kratko opišete?

Delovni vsakdan se je podaljšal, postal zelo dinamičen in od nas zahteval hitre odločitve, sistemski pristop ne glede na nov pojav (virus-pandemija) in zagotavljanje sprotne analize.

Razmere so zahtevale jutranje sestanke in večerne sestanke štaba CZ, kjer smo se osredotočili na določanje prednostnih nalog ter reševanje le-teh, dnevno pripravo poročil za Krizni štab MOL in ostale, vmes kratke izmenjave informacij in množico telefonskih klicev, dnevno sodelovanje na sejah Kriznega štaba MOL.

Kje občutite, če, bistvene razlike, med delom v času prvega vala, in med vašim delom sedaj, v času drugega vala?

Opazno je boljše zavedanje tako pristojnih institucij kot posameznikov, da za lastno varnost lahko naredijo največ sami ter so tudi postali iznajdljivejši pri reševanju težav. Institucije in posamezniki so tudi bistveno bolj pripravljeni na odziv ter so tudi sami prevzeli del nalog.

Za ustrezno delovanje sistema zaščite in reševanja je nujno učinkovito sodelovanje z vsemi družbami in zavodi, ki sodijo pod okrilje Mestne občine Ljubljana. Kako v praksi poteka to sodelovanje?

Na Oddelku se trudimo, da že ob pripravah načrtov zaščite in reševanja MOL vključujemo vse javne zavode in gospodarske družbe, ki opravljajo javni servis. S tem začnemo oblikovati socialna omrežja in zagotavljati uresničljivost/izvedljivost teh načrtov. Ob nesrečah pa te načrte preverjamo. Pri tem moram pohvaliti vsa javna podjetja MOL, ki so pomembna pri omejevanju posledic nesreč (tako Energetika Ljubljana, Voka Snaga, LPP, Žale), posebej

Delo na terenu zahteva učinkovito organizacijo in tudi prilagodljivost vsem razmeram.

pomembno vlogo imajo dežurne službe teh podjetij, ki so med prvimi posredovalci. Epidemija covid-19 pa je vključila v odziv vse. Z nesrečami se še bolj povežemo in spoznamo, kar pa nam še bolj olajša kasnejše priprave/posodobitve načrtov zaščite in reševanja. Lep primer je pomoč BIH ob velikih poplavih 2015 leta, kjer smo oblikovali Enoto sestavljeno iz poklicnih, prostovoljnih gasilcev, uslužbencev našega oddelka, sodelavcev VOKA. Prav lepo je bilo videti te ljudi ob povratku, saj so se med njimi spletle vezi, ki trajajo še danes. Pa tudi s kolegom Krištofom Mlakarjem sva ob tem veliko sodelovala.

Sam sistem zaščite reševanja in pomoči sestavljajo enote, njihovi vodje, štabi Civilne zaščite 4 sektorjev s poveljniki na čelu, povelj-

nik civilne zaščite s štabom CZ MOL in župan. To se morda sliši zapleteno, v bistvu pa ni. A o tem kaj več morda ob drugi priliki.

Zagotovo je potrebno tudi sodelovanje na ravni države – kako to v praksi deluje?

Sodelovanje izhaja iz sistema ZR v RS. Župani so odgovorni tudi za to področje in ko ob nesreči lokalne skupnosti ne morejo zagotavljati oskrbe prebivalcev in njihovega reševanja, župani zaprosijo za pomoč državne strukture. Usklajenost delovanja se zagotavlja preko državnih načrtov ZR ob raznih nesrečah in s skupnimi vajami.

Sodelovanje med CZ Ljubljana ter t.i. državno Civilno zaščito je dobro in zgledno, predvsem zaradi poprejšnjega vsakodnevnega

sodelovanja ter prejšnjih nesreč. Eden izmed razlogov je tudi ta, da se med seboj že dolgo poznamo in da je za nami veliko nesreč, kjer smo sodelovali. Tako velikokrat zadošča telefonski klic in medsebojna pomoč steče.

Bi lahko leto 2020 opisali tudi s številkami? Koliko zaščitnih mask, razkužila ipd. je bilo razdeljenih/uporabljenih na nivoju MOL? Morda lahko delite podatek o odstotku zbolelih na ravni MOL (vključno z javnimi podjetji, zavodi ...)?

Različnim javnim zavodom smo razdelili preko 450.000 mask, ki smo jih prejeli s strani donatorjev, drugih organizacij ter delno lastnih zalog, 67.000 rokavic, 1658 litrov razkužila ter drugo zaščitno opremo, ki jo zahteva narava dela različnih služb (Žale, ZOD ipd.).

Skladno s sklepom župana, smo vodstva javnih podjetij in zavodov, agencij, skladov, oddelkov in služb Mestne uprave MOL pozvali, da redno in pravočasno posredujejo podatke o dnevnem številu zaposlenih, ki so okuženi z novim koronavirusom (SARS-CoV-2). Podatke smo pričeli zbirati dne 08. 10. 2020.

Največje dnevno število zaposlenih odsotnih zaradi covid-19 je zabeleženo 06. 11. 2020 – skupaj 166 – od tega 110 v javnih podjetjih, 12 v oddelkih in službah Mestne uprave MOL ter preostalih 44 v javnih zavodih, agenciji in skladu.

Vsak dan je bilo v povprečju odsotnih 73 zaposlenih, od tega 43 v javnih podjetjih, 9 v oddelkih in službah Mestne uprave MOL, ter 21 v javnih zavodih, agenciji in skladu.

MEGAT

SVET DELAVCEV

Hitchcockovo leto 2020

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

Letošnje leto je močno zaznamoval virus SARS-CoV-2, ki je naša življenja obrnil na glavo na način, ki si ga pred letom dni nismo mogli niti predstavljati. Če sem v t.i. prvem (pomladanskem) valu potreboval kar nekaj dni, da sem začel dojemati, da se ne nahajam v kakšnem znanstveno-fantastičnem filmu, temveč gre za resnično življenje, pa se počasi bojim, da je sedanjí način življenja v podzvesti postal že nekaj preveč normalnega, čeprav je v resnici daleč od tega. V letošnjem letu mi namreč celo Hitchcockovi filmi ne delujejo kaj prida strašljivo.

Sam od vsega začetka jemljem situacijo z novim koronavirusom zelo resno in niti za trenutek nisem prestopil na stran ne tako maloštevilnih skeptikov ter dosledno upoštevam vsa podana navodila, zato težko poslušam posplošene izjave velikega dela politikov in stroke, ki za našo »svetovno

slavo« v t.i. drugem valu (že v drugi polovici novembra smo prevzeli prvo mesto v kategoriji smrti na milijon prebivalcev zaradi Covid-19; pred Bolgarijo, Madžarsko, Hrvaško in Makedonijo) krivijo v prvi vrsti neupoštevanje ukrepov s strani prebivalcev, nekateri kot krivce omenjajo celo medije. O večkrat popolnoma neuskkljenih izjavah posameznikov iz vlade ali stroke, ki so postavljale pod vprašaj verodostojnost odločevalcev in vnašale popolno zmedo med ljudi, ne kaže izgubljati besed. In tako v nekakšnem delnem »lockdownu« živimo že osem tednov, število mrtvih s Covid-19 pa je ravno danes, ko tole pišem, ponovno doseglo rekordno število (66), število hospitaliziranih in bolnikov na intenzivni negi se vseskozi vrtili pri za Slovenijo zelo visokih številkah. Kljub vse prej kot rožnati sliki veselijo informacije, da smo v svetovnem merilu gledano že zelo daleč pri

Boštjan Kocijan

Svet delavcev je prve predloge ukrepov v zvezi z epidemijo vodstvu predlagal že na svoji prvi seji 18. septembra 2020, saj smo menili, da moramo glede na prihajajočo zimo in pomembnost zagotavljanja toplote velikemu številu prebivalcev najlepšega mesta na svetu izvajati ukrepe, ki bi zminimalizirali tveganje vnosa in prenosa okužbe vsaj znotraj najbolj občutljivega dela družbe. Stali smo na stališču, da ni dovolj, da zgolj sledimo ukrepom države, temveč da moramo biti korak pred njimi. To je pomembno še toliko

Glede samega poslovanja imamo srečo, da v naši družbi zaradi virusa nimamo kakšnih večjih izpadov prihodka, še posebej ne izpadov, ki bi bili lahko kakorkoli primerljivi s hotelirji, gostinci in še nekaterimi drugimi panogami. Tako bomo tudi v teh težkih časih

Drage sodelavke in sodelavci. Kljub trenutno ne najbolj sproščenemu vzdušju – ali pa ravno zato še bolj – vam želim vesel božič ter srečno, ZDRAVO, uspešno, ponovno svobodno in gibanja prosto novo leto 2021. Zaključujem v upanju, da nam bodo drugo leto ostali le še bledi spomini na dogajanja letošnjega leta ter da epidemija ne bo povzročila ponovnega dolgoročnega poslabšanja življenjskega standarda večjemu delu prebivalcev naše dežele in tudi sveta.

	MEGAVAT	TISOČ METROV	LETOPISEI, KRONIKA	ČRT KANONI	NASLOVNI JUNAK IZ OPERE JOBSOVA ŽENITEV	INDIJAN-SKO PLEME V PERUJU	PLASTNA ŽILA	POLNJENJE S SILO	PREBIVALKA KRAJA ROČ	REKA V SRBIJI	KRAJ PRI BOROVNICI (anagram KOPA)	SREČNO 2021	MONGOLSKI OSVAJALEC KITAJSKE V XVI. ST.	EGIPČANSKI BOG, RA	TURŠKO MESTO EDIRNE	PREDAJA V BITKI
	STRUP KAČE											TRDINOV LITERARNI LIK				
	TOVARNA ČOKOLADE											AM. IGRALEC (ALAN)				
												PEV. MART. SRAJ				
SREČNO 2021	PISATELJ HANSSON			ATLETINJA (BRITTA)						GLASBILO						
	TINE LOGAR			HUMORIST. PUTRIH						RAZVAŽAL. GNOJA						
RASTLINA IZ DRUŽINE LILIJEVK, TRILIJ							KRAJ V SL. GORICAH								IVO JAN	
							DREVESNA SKORJA								OSLOVSKO OGLAŠANJE	
NAŠ STROJNIK (ZVONIMIR, NAGRADA GZS 1991)					AM. IGRALEC (JOHNNY)						ROMUNSKO MESTO					
					FRATER (KRAJŠE)						DRAMATIK (SAŠA)					
POMOČ: ALTAN KAN ANINA, BITTO, OLENN	NEON		ANATOLE FRANCE			SLIKARKA (BILJANA)										
	ESTONEC		IGRALKA SAVINA			INŽENIR (KRATICA)										
NAŠA SLIKARKA V BOLIVIJSKIHI				JUHA Z RIBAMI										ANDREJ ŠIFRER		
				TONE SVETINA										IVO ZORMAN		
VOŽNJA S SKEJTM (ŽARGON.)									AGINA ŽENA (SRBIJEM)							
PUBLICIST KERMAUNER					PRISLOV ČASA			AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	ITALIJAN-SKA NACIONALNA TELEVI-ZIJA				JAPONSKA OBLIKA BUDIZMA			

Energetika Liubliana

Pravico do žrebanja imajo samo zaposleni v Energetiki Ljubljana. Pri žrebanju bomo upoštevali le en izvod rešene križanke na posameznika. Nagradni kupon z vpisanim geslom oddajte v nabiralnik časopisa do 15. 2. 2021.

Danes

prinaša

upanje za jutri.

Želje iz preteklosti

omogočajo spremembe

v prihodnosti.

Zato tukaj in zdaj

verjemimo vase in

ne pozabimo na druge.

Sprememba je sila, ki svet zavrti na bolje.

SREČNO

2021
